

باغ وحش فضایی

حیواناتی که فضاورد شدند!

سیدامیر سادات موسوی

شرح عکس
پایگاه فضایی بایکونور در قزاقستان، قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین محل پرتاب فضایی در جهان است. پرتاب نخستین انسان به فضا (پوری گاگارین) نیز در همین مکان اتفاق افتاده است. این تصویر، پرتاب موشکی از این پایگاه را نشان می‌دهد که چهار فضاورد با ملیت‌های مختلف را به فضا می‌برد.

آسمان در این ماه

زمان‌هایی که نوشته شده‌اند، تقریباً برای تمام مناطق ایران درست هستند!

جمعه، ۱۰ آبان

بیشترین کشیدگی سیاره زهره

این شب موقعیت بسیار مناسبی برای رصد سیاره زهره است. سیاره‌های داخلی (زهره و عطارد) به دلیل اینکه مدارشان داخل مدار زمین قرار گرفته است، همواره از دید ما، فاصله زاویه‌ای کمی از خورشید دارند؛ بنابراین یا بعد از غروب خورشید قابل مشاهده‌اند یا پیش از طلوع خورشید. در این شب، زهره بیشترین فاصله زاویه‌ای از خورشید را پیدا خواهد کرد و در آسمان شام‌گاهی قابل مشاهده خواهد بود. برای همین حواست باشد این موقعیت استثنایی را از دست ندهی. کافی است پس از غروب خورشید، به جنوب‌غربی آسمان نگاه کنی. تقریباً برای دو ساعت، زهره بالای افق است و در این مدت پرنورترین جرم آسمان است.

کشیدگی یعنی چی؟

به زاویه‌ای که بین خورشید و یک سیاره از دید ناظر زمینی تشکیل می‌شود، زاویه کشیدگی می‌گویند؛ برای مثال دهم آبان، ما شاهد بیشترین کشیدگی زهره خواهیم بود، که در حدود پنجاه درجه است.

یکشنبه، ۱۲ آبان

خورشید گرفتگی جزئی

از بهشهر در استان مازندران، یک خط وصل کن به بندر جاسک در سیستان و بلوچستان. اگر سمت چپ این خط هستی (نواحی غربی و مرکزی ایران) و عینک مخصوص رصد خورشید هم داری، می‌توانی این خورشید گرفتگی جزئی را ببینی. البته این خورشید گرفتگی در اصل، کلی و حلقوی است، اما در ایران به صورت جزئی دیده می‌شود. حوالی ساعت ۱۶:۵۰ شروع می‌شود و تا یک ساعت و نیم بعد ادامه می‌یابد. فکر می‌کنم باید دوباره به یک نکته مهم اشاره کنم؛ عینک مخصوص رصد خورشید!

خبر نجومی

از «هام» تا «پیشگام»

فکرش را بکن. تا به حال حدود چهارصد انسان و تعداد زیادی جانور، رهسپار فضا شده‌اند. البته اولین تلاش‌های فضایی با ارسال حیوانات انجام شده است تا همه‌چیز برای پرواز انسان‌ها بررسی شود؛ برای مثال شوروی اولین بار یک سگ ماده به نام «لایکا» را به فضا فرستاد که در حین پرواز درگذشت. پس از آن جانوران مختلفی مانند میمون، مگس، زنبور، ماهی، قورباغه، سوسک، مار و... نیز فرصت گشت‌وگذار در فضا را داشته‌اند. برخی از این حیوانات با هدف انجام دادن یک پروژه خاص ارسال شده‌اند. مثلاً بیش از ۲۵ سال پیش، دو قورباغه نر، برای تحقیق درباره نحوه کار گوش داخلی انسان، به فضا فرستاده شدند و بیش از پنج روز، در شرایط بی‌وزنی و گرانش جزئی زیر نظر بودند. برای ایجاد گرانش جزئی، این قورباغه‌ها درون محفظه‌ای چرخانده می‌شدند. تشابه ژنتیکی میمون‌ها و شامپانزه‌ها با انسان، باعث شده است آنها جزو حیوانات مهم فضاورد باشند. ضمناً آنها می‌توانند بعضی از دوره‌های آموزشی را برای کسب مهارت‌های لازم طی کنند. پنجاه سال پیش، «هام» اولین شامپانزه‌ای بود که به فضا فرستاده شد. او پس از بازگشت مورد معاینه قرار گرفت و مشخص شد که در سلامت کامل به سر می‌برد. سال گذشته نیز، سازمان فضایی ایران، یک میمون ایرانی، به نام «پیشگام» را رهسپار سفر کوتاه‌مدت فضایی کرد. پیشگام، سالم به زمین برگشت.

پیشگام، میمون فضاورد ایرانی

«هام»، نخستین شامپانزه فضاورد

